

ວຽດນາມ ແຫ່ງ ອັບຣາຮາມ

ກາລະສານການປຸກມາຊັດຮີຍ

ປິດໂຕ : ສິນບຸນນຸ້ມ

ປັດ : ພຣະພິມທາກ ນລິພິນຊຸ້

อรุณรุ่งแห่ง อโยธยา

ภาคเส้นทางปฐมกษัตริย์

เรื่อง	อรุณรุ่งแห่งอโยธยา ภาคเส้นทางปฐมกษัตริย์
ผู้เขียน	สรมนินทร์
พิสูจน์อักษร/เรียบเรียง	สรมนินทร์
บรรณาธิการ:	องค์ สุริยเมฆะ
ปก	พรชิวินทร์ มลิพันธุ์
กราฟฟิกจัดหน้า	ปกสำเร็จ จัดอาร์ต By ปันแปง

นิยายเรื่องนี้สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ห้ามคัดลอก ทำซ้ำ ดัดแปลง แก้ไข หรือสแกนเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งของนิยายเรื่องนี้ไปเผยแพร่หรือกระทำการใดๆ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์แล้วเท่านั้น หากฝ่าฝืน จะดำเนินการทางกฎหมายต่อผู้กระทำละเมิดให้ถึงที่สุด

แนะนำเรื่อง

‘อรุณรุ่งแห่งอโยธยา’ เป็นนิยายอิงประวัติศาสตร์ไทยเรื่องแรกของ ผู้เขียน แรงบันดาลใจเรื่องนี้มีเพียงรู้สึกอยากเขียนนิยายอิงประวัติศาสตร์ ไทยสักเรื่อง เพราะไม่เคยเขียนเลย เคยเขียนแต่นิยายอิงประวัติศาสตร์อียิปต์ และช่วงที่เลือกเขียนก็เป็นช่วงที่ไม่มีใครเขียนกัน (ก็ตามสไตล์ผู้เขียนที่ไม่ชอบ เขียนตามกระแส)

พอไปค้นข้อมูล ก็บอกตามตรงว่าตอนแรกถึงขั้นกุมขมับ เพราะ ประวัติศาสตร์ช่วงที่เลือกเขียน เรียกได้ว่าต้องค้นข้อมูลหนักมาก ที่นี้ก็ เตือนตัวเองสิ จะเขียนยังงี้ดีละ ก็เผชิญโชคดีที่ก่อนหน้านี้ ได้รู้จักน้องคน หนึ่งที่ศึกษาภาษาไทยและประวัติศาสตร์ไทย เลยไปคุยกับน้อง น้องเลยบอก จ้างผมรวบรวมข้อมูลให้สิ พร้อมกับรับหน้าที่ที่ปรึกษาและบรรณาธิการด้วย ‘อรุณรุ่งแห่งอโยธยา’ จึงเป็นรูปเป็นร่างออกมาได้

บอกเลยว่าไม่มีน้องคนนี้ ‘อรุณรุ่งแห่งอโยธยา’ ไม่ได้เกิดอย่าง สมบูรณ์แบบ ความหมายคือ นิยายเรื่องนี้เกิดได้แต่จะไม่สมบูรณ์ในแง่ของ ลำนวนภาษาที่ใช้ และข้อมูลที่ใช้ในการเขียน ซึ่งจะเสียอรรถรสในการอ่านไป มาก และถ้าเป็นแบบนี้ แน่แน่นอนว่าผู้เขียนจะไม่เผยแพร่นิยายเรื่องนี้

แต่น้องจะช่วยรวบรวมข้อมูลให้ แต่พอลงมือเขียนจริงๆ ก็มี รายละเอียดปลีกย่อยมากมายที่ต้องใช้ในระหว่างทาง เพราะเป็นการเขียนพี เรียดไทยและยังอิงประวัติศาสตร์ เลยต้องหาข้อมูลเยอะมากกว่า

สภาพแวดล้อมในสมัยนั้น ชื่อเมือง ผู้คน ยศถาบรรดาศักดิ์ การแต่งกาย อาหารการกิน คำพูดคำจา เรียกว่าสารพัดสิ่งที่จะต้องหา เพื่อให้ถูกต้องตาม สิ่งที่เราจะเป็นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

‘อรุณรุ่งแห่งอโยธยา’ ไม่ใช่นิยายรักหวานแหววแบบนิยายพีเรียดไทยอย่างที่หลายท่านคุ้นเคยจากการอ่านแนวๆ นี้ที่นักเขียนท่านอื่นเขียนกันมา แต่จะเป็นนิยายที่มีฉากหวานหรือฉากกุกกิกอยู่ประปรายตามบริบทในเรื่อง หลักๆ แล้วจะดำเนินเรื่องไปตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์เท่าที่มี ส่วนไหนที่ไม่มีก็จะเสริมเพิ่มเข้าไปให้เหมาะสม เพื่อให้ดำเนินเรื่องต่อไปได้ และเป็นไปตามประวัติศาสตร์ ดังนั้น เรื่องนี้จะจบตามประวัติศาสตร์

ถ้าถามว่าจะจบ Happy Ending มั้ย ก็บอกได้ว่า ‘ไม่’ และ ‘ไม่’ เรื่องนี้จึงอาจไม่ถูกจริตนักอ่านสายพีเรียดไทย แต่ถ้าใครศึกษาประวัติศาสตร์ไม่ว่าจะของชาติไหน ก็รู้ว่าประวัติศาสตร์มักไม่ได้จบแบบสวยงาม แต่ผู้เขียนก็สอดแทรกมุขขำขันเล็กๆ น้อยๆ และฉากหวาน พอแก้ความโหยหาของนักอ่าน ผ่านตัวนางเอกของเรื่องซึ่งเป็นคนปัจจุบันที่ย้อนเวลาไป

ผู้เขียนหวังว่านักอ่านจะเพลิดเพลินไปกับนิยายเรื่องนี้ และถ้าถามว่าจะจบในประวัติศาสตร์ช่วงไหน ไม่บอกค่ะ ไปอ่านและเดาดูว่าจะจบช่วงไหน และจบอย่างไร และอยากให้นักอ่านระลึกไว้ว่า ‘อรุณรุ่งแห่งอโยธยา’ เพียงพยายามบอกเล่าการถือกำเนิดของ ‘อโยธยาศรีรามเทพนคร’ เท่านั้น

สรมนินทร์

เรื่องย่อและคำโปรย

‘ไอยตารา’ หมอสาวผู้เชี่ยวชาญศาสตร์การรักษาทั้งแพทย์แผนไทยและแผนจีน ต้องเผชิญหน้ากับกงล้อแห่งโชคชะตาที่พาเธอข้ามผ่านกาลเวลาหลายร้อยปี จากหมอหญิงวัยยี่สิบปลาย สู่ร่างของ ‘เจ้าไอยตารา’ พระธิดาน้อยวัยเพียงสิบชันษาแห่งสุวรรณปุระ

แต่การย้อนเวลาคครั้งนี้ไม่ใช่ความบังเอิญ โชคชะตาได้พัดพาให้เธอ ‘เจ้าไอยตารา’ เดินทางสู่ลวโทยปุระเพื่อเข้าร่วมพระราชพิธีโสกันต์ ที่นั่น...เธอได้พบ ‘งั่วอินทร์’ พี่ชายต่างมารดา และ ‘เจ้าอุทองราชบุตร’ ผู้ส่งงามแห่งลวโทยปุระ

การพบกันครั้งนั้นไม่เพียงเปลี่ยนหัวใจของไอยตารา แต่ยังเป็นจุดเริ่มต้นที่เธอก้าวเข้าสู่วังวนแห่งอำนาจโดยไม่ตั้งใจ เธอไม่ได้มาเพื่อเป็นพยานความรุ่งโรจน์ แต่เธอมาเพื่อร่วมหยัดยีนเคียงข้างผู้นำทั้งสอง เพื่อร่วมสถาปนา ‘อโยธยาศรีรามเทพนคร’ ที่จะรุ่งเรืองสืบต่อไปถึง 417 ปี!

เธอได้ย้อนกลับไปในวันที่ ‘อโยธยา’ เป็นเพียงเมืองเล็กที่ไร้อำนาจ ยังไม่ใช่ราชธานีอันรุ่งโรจน์ เธอต้องเผชิญหน้ากับโชคชะตาที่ไม่ได้บันทึกไว้ในพงศาวดาร และชายหนุ่มสองคนที่จะเปลี่ยนชีวิตเธอไปตลอดกาล

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 ก่อนกรรมติดคอ	1
บทที่ 2 ชะตมาลัยที่เริ่มเปลี่ยนทาง	22
บทที่ 3 สองชั่วอำนาจ สองวาสนา	38
บทที่ 4 วิวาทช์มกับเล่ห์กลคนโกง	52
บทที่ 5 รอยยิ้มไอดารา ความริษยาของเอื้อยมาลัย	67
บทที่ 6 ความหึงหวงถึงตาย	88
บทที่ 7 ผันบอกเหตุ เชื่อมชีชีทาง	107
บทที่ 8 พุทธรณ์ตักกันภัย	130
บทที่ 9 คีตกินเดือนดับ	162
บทที่ 10 ติดกับและความจริงที่พรั่งพรู	187
บทที่ 11 อาญาภบฏ	208
บทที่ 12 พันธสัญญาหกสิบสามขั้ว	239
บทที่ 13 ชุนหลวงพะงั่ว	255
บทที่ 14 หันหลังให้กาลใหม่ เดินหน้าในกาลเก่า	270
บทที่ 15 ชะตาที่ปิดเปื้อน	299
บทที่ 16 เจือนปมเมืองรามและบรมราชาภิเษก	324
บทที่ 17 ประกาศิตนางพญา	344

บทที่ 18 หน้าที่เมีย...น้องขอลาออก	375
บทที่ 19 หน้าที่ของผัว.....	389
บทที่ 20 อำนาจของเมียเอก	403
บทที่ 21 มวยผมพันผูกรัก	417
บทที่ 22 งามตั้งอัปสรจำแลง.....	437
บทที่ 23 ข้าคือหงส์ มึงคืออีกา.....	453
บทที่ 24 วาสนาผู้รกรัก	468
บทที่ 25 ปากระษัตริ บาอัฐ	483
บทที่ 26 เจริญไมตรียโสธรปุระ	499
บทที่ 27 สารเล็ดจากยโสธรปุระ	522
บทที่ 28 ตระเตรียมเหยียบยโสธรปุระ	541
บทที่ 29 ครุฑขย้านาค.....	554
บทที่ 30 ลมหายใจอ่อนโรยของยโสธรปุระ	576

บทที่ 1 ก้อนกรรมติคคอ

“หนึ่งเดือนเองฤฯ” เจ้ามณีมาลาอุทาน เพราะเวลากะชั้นสั้นนัก

ขุนหลวงแสนเมืองตอบโดยไม่ครุ่นคิด

“เอาเถิด หนึ่งเดือนก็หนึ่งเดือน ในเมื่อเป็นฤกษ์ที่ดีที่สุด กุญ่อมเห็นด้วย พวก
สูงเร่งเดินทางกลับลวักปุระ แจ้งแก่ขุนหลวงศรีวิชัยเชียงแสนว่ากูเห็น
พ้องด้วยทุกประการ ชาวสุวรรณปุระจักเดินทางถึงลวักปุระก่อนพระราช
พิธีห้าวัน เพื่อจักได้เตรียมทุกสิ่งให้พร้อมสรรพ”

“เจ้าข้า” ราชทูตแห่งลวักปุระและโหราธิบดีตอบรับอย่างพร้อมเพรียงก่อน
จะหลบลอกจากศาลาว่าการไป

หลังจากคณะราชทูตแห่งลโวทัยปุระออกไปแล้ว ขุนหลวงแสนเมืองกำลังจะ
เอ่ยปากเรียกอาลักษณ์ให้เขียนอักษร เจ้ามณีมาลาเอ่ยขึ้นว่า

“ข้าเห็นว่าพระองค์ต้องส่งม้าเร็วไปเมืองรามแล้วเจ้าข้า...”

ขุนหลวงแสนเมืองมองนางอย่างสงสัย

“...จากสุวรรณปุระไปยังเมืองรามใช้เวลาเดินทางราวเก้าวัน ต่อให้ใช้ม้าเร็ว
เดินทางไปกลับย่อมมีพันเกือบกึ่งเดือน จักเสียเวลามากแลมีทันกาล หาก
ให้เจ้าลออศรีแลเอื้อยมาลย์กลับสุวรรณปุระก่อน ข้าจึงคิดเดินทางไปเมือง
รามเพื่อรับเจ้าลออแลเอื้อยมาลย์เสียเลย จากนั้นจึงออกจากเมืองรามไป
ยังลโวทัยปุระใช้เวลาเดินทางราวสี่วัน เที่ยงนี้จักสิ้นเวลามากเกือบกึ่งเดือน”

“ข้าจักเตรียมข้าวของต่างๆ ให้เรียบร้อยก่อนเดินทาง น่าจักใช้เวลาราว
เจ็ดวันจึงแล้วเสร็จ นับรวมเวลาเดินทางอีกกึ่งเดือน จักไปถึงลโวทัยปุระก่อน
วันพิธีราวเจ็ดกวันแปดวัน พระองค์จักเสด็จไปรับเจ้าลออแลเอื้อยมาลย์ที่
เมืองรามกับข้า ฤจักรั้งอยู่ที่สุวรรณปุระแล้วจึงค่อยเสด็จลำนางยังลโวทัยปุ
ระเจ้าข้า”

“พี่ไปกับเจ้าด้วยดีกว่า การอาวหาห์นี้มีเรื่องน่าฉงนนัก พี่ใคร่ได้ยินจากปาก
พ่อว่าที่แท้แล้ว มีเรื่องใดจึงทำให้ขุนหลวงศรีวิชัยเชียงแสนลี้ภัยมาลี้
ทั้งๆ ที่ก่อนหน้ามีท่าที”

“มือเที่ยงนี้ดูน่ากินนัก พวกวิเสทฝีมือมิเลว” เอื้อยมาลย์เอ่ยชมเมื่อเห็นโตก
สำหรับอาหารกลางวัน

“นั่นสิ ที่จริงพวกมันก็มีมือดีทุกมือ แต่วันนี้ออกจักดูดีเป็นพิเศษ” เจ้าลออศรีเห็นด้วย

อาหารในโตกล้วนแต่มีอาหารรสเลิศทั้งแกง น้ำพริก ผักแนม เจ้าลออศรีและเอื่อยมาลัยนั่งเปิบข้าวชดแกงอย่างเอร็ดอร่อย

“กินเสร็จแล้ว เจ้าแม่จักลงครัวทำสำหรับเย็นเลยกระมัง”

“ใช่ สำหรับวันนี้ค่อนข้างใช้เวลา แม่ได้เนื้อมาสดใหม่ต้องใช้เวลาเคี้ยวหลายชั่วโมง เออเน๊าะ เท่าที่แม่สังเกต มหาอุปราชโปรดรสมือแม่มีน้อย แม่เชื่อว่าอีกไม่นานลูกจักเป็นที่โปรดปราน”

“หวังจักเป็นเยี่ยงนั้นเจ้าข้า เจ้าแม่เจ้าข้า มีเรื่องหนึ่งลูกมิชอบเลย เวลามหาอุปราชเสด็จมารับมือเย็นคราใด มหาอุปราชจักต้องเรียกให้พี่วามานั่งค้นไฉ้เสมอ”

“เอาเถิดน่าเอื่อยมาลัย เจ้าอดทนสักหน่อยเถิด นี่เพิ่งผ่านมามีนานที่มหาอุปราชมารับสำหรับเย็น ย่อมต้องใช้เวลาเพื่อจักโน้มน้าวพระทัยมหาอุปราชให้โปรดเจ้า”

“เจ้าข้า แกงนี้รสดีนัก เจ้าแม่ลองชิมดูเจ้าข้า” เอื่อยมาลัยบอกหลังจากดักน้ำแกงชิมไปคำหนึ่ง

เจ้าลออศรีใช้ช้อนตักน้ำแกง “รสชาติจัดจ้านทีเดียว กินกับข้าวสวยร้อนๆ ช่างอร่อยเหลือ”

เจ้าลออศรีตักเนื้อยอดมะพร้าวอ่อนมาใส่ชามข้าวก่อนจะเปิบข้าวนั้นเข้าปากไป

“ปลาที่รสชาติหนาเจ้าข้า เจ้าแม่ลองชิมดู” เอื้อยมาลัยบอก หลังจากเปิบข้าวกับกับปลาตะเพียนทอด

เจ้าลออศรีจึงยื่นมือไปหยิบปลาตะเพียนทอดมาวางลงในจานข้าวของตน แล้วจึงเปิบเข้าปาก

“รสชาติอย่างเจ้าว่าจริงๆ”

ขณะสองคนแม่ลูกนั่งกินข้าวและพูดคุยกันอย่างเพลิดเพลิน

เมี้ยวววว เมี้ยวววว

“เอ๊ะ! เสียงแมวที่ไหนร้อง” เจ้าลออศรีเหลือยมองไปรอบๆ สีหน้าแปลกใจ

เอื้อยมาลัยหันมองไปรอบๆ พร้อมกับพยายามเงี่ยหูฟัง “แมวที่ไหนกัน มีติดอกเจ้าแม่ เรือนเรามีแมวหนาเจ้าข้า”

“อือ...แมคงหลุดไป กินข้าวต่อเถิด” เจ้าลออศรีตักแกงขึ้นชด

“มือนี เจ้ามะเจริญอาหารนั้” เอื้อยมาลั้ทักขึ้นเมื่อเห็นว่ามารดาเปิบข้าว
ไม่ขาดปาก

“ใช่ มือนีถูกปากเสียจริง อร่อยกว่าทุกวัน”

เมี้ยวววว เมี้ยวววว

“เอ๊ะ! แมวร้อง” เจ้าลออศรีเอ๋ยขึ้นอีกครั้ง พลังมองไปรอบๆ เรือน เสียง
แมวที่นางได้ยินดังลั่น และน่าขนลุก

“เจ้าแม่อาจจักหุฬาดก็ได้เจ้าข้า ลูกมิเห็นได้ยิน”

เจ้าลออศรีขมวดคิ้วแปลกใจอยู่ครู่หนึ่ง แล้วก็ไม่สนใจอีกต่อไป

ขณะนางกำลังเปิบข้าวกับแกงส้มยอดมะพร้าวอ่อนเข้าปากและเคี้ยวอย่าง
เอร็ดอร่อย ปากเคี้ยวข้าว เนื้อและยอดมะพร้าวอ่อนกลืนลงคอ สายตานาง
เหลือบเห็นแมวลายเมฆสองตัวเดินตรงมาหานาง ทางทั้งสองชูยกขึ้น ท่าทาง
ราวสัตว์ป่ากำลังล่าเหยื่อ ตามันวาววับและจ้องนางเขม็ง

“เมฆา มณีเมฆ!” นางอุทานออกมา สีหน้าตื่นตกใจถึงขีดสุด จนก้นเขยิบ
ถอยหลังไป ทั้งซ่อนรงจากมือกระทบจานเสียงดัง

เอื่อยมาลัยได้ยินเสียงมารดาร้อง นางมองมารดาอย่างแปลกใจพร้อมกับ เหลียวมองไปโดยรอบแต่ก็ไม่เห็นสิ่งใด

“อย่า!” เจ้าลออศรียกมือขึ้นป้องหน้า เสียงอุ๊อึ้เล็ดลอดออกมา ทั้งข้าว กระเด็นเลอะออกมา สีหน้านางหวาดกลัวราวเห็นแมงทั้งสองตัวกระโจนเข้ามาหา พวกมันแยกเขี้ยวและทั้งยังกางกรงเล็บออก ขู่เสียงดังก้องในครรลอง สายตาของเจ้าลออศรี

“อย่าเข้ามา!” นางหวีดร้อง โตกถูกเจ้าลออศรีถีบพร้อมกับยกสองมือ ป้อนกันใบหน้าของตนเองไว้ ถ้วยชามอาหารบนโตกหกเลอะกระจายกระจุยกระจาย ทั้งข้าวและอาหารในปากเจ้าลออศรีหลุดกลืนลงคอไปโดยไม่รู้ตัวขณะนาง หายใจเข้าออกด้วยความกลัว

เอื่อยมาลัยสีหน้าตระหนก นางร้องลั่น “เจ้าแม่! เป็นอะไร!”

พลันเจ้าลออศรีรู้สึกได้ว่ายอดมะพร้าวอ่อนชิ้นโตที่ยังไม่ทันเคี้ยวละเอียด ติดค้างบริเวณลำคอส่วนบน (ส่วนที่ติดกับกล่องเสียง) นางพยายามไอ สำรอกเอามันออกมาจนสำคัญ แต่ไม่สำเร็จ ไม่นานนักใบหน้าของนางเริ่ม กลายเป็นสีแดง นางพยายามหายใจเข้าแต่ก็ทำได้ไม่สุด จนหายใจติดขัดดัง คนหอบเหนื่อย

เจ้าลออศรีใช้สองมือกุมลำคอ แหวตนางเบิกกว้างอย่างตื่นตระหนก ทั้ง พยายามลุกขึ้นยืน แต่กลับต้องทรุดฮวบลงไปนอนกับพื้นเพราะเริ่มหายใจไม่ ออก ทั้งขาแขนถีบออกไปสุดแรงดังเห็นแมงปาสองตัวเดินวนรอบตัวนาง

“เจ้าแม่!! เจ้าแม่เป็นอะไรเจ้าข้า!” เอื้อยมาลัยร้องเสียงลั่น

บ่าวที่เฝ้ารอรับใช้ได้ยินเสียงโครมครามก็รีบมาดู บางส่วนนั่งอยู่ห่างๆ แวดาวพวงนางต่างตกใจเมื่อเห็นเจ้าลออศรีตื่นทรนทราย เนื้อตัวเปื้อนอาหาร เพราะนางถีบโต๊ะกระเด็นแล้วลงไปเกลือกกลิ้งอาหารเหล่านั้น

“พวกสูริบช่วยเจ้าแม่กูเร็วเข้า ช่วยเดี๋ยวนี้!” เอื้อยมาลัยตวาดสั่ง

“ชะ...ช่วยอย่างไรเจ้าข้า” บ่าวคนหนึ่งเอ่ยอย่างหวาดกลัว ทุกคนไม่เคยช่วยคนสลักข่ามาก่อน

“ช่วยอย่างไรก็ได้ ช่วยสิ มิเห็นฤฯ เจ้าแม่กูสลักข่า”

เหล่าบ่าวไพร่ต่างมองหน้ากันเลิกลั้ก ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร ครู่หนึ่งบ่าวสองนางไต่สติจึงรีบเข้าไปประคองเจ้าลออศรีให้ลุกขึ้นนั่ง แต่เจ้าลออศรีกลับดิ้นไปมาอย่างกระเสือกกระสนราวปลาถูกตีหัว พวกนางพยายามประคองเจ้าลออศรี แต่นางกลับถีบพวกบ่าวไพร่อย่างแรง และลงไปนอนดิ้นทรมาณตัวบิดงอ

“เออ...ตามเจ้าไอดาราดีกว่าเจ้าข้า เจ้าไอดาราเป็นหมอ ต้องช่วยเจ้าลออศรีได้แน่เจ้าข้า” บ่าวคนหนึ่งนึกขึ้นได้

เอื้อยมาลัยตะโกนลั่น “พวกมึงรีบไปตามไอดารามาเร็ว บอกว่านางว่าเจ้าแม่กูมิสบายหนัก ให้นำแรงมาโดยไวที่สุด”

“เจ้าข้า” บ่าวผู้นั้นรับคำแล้วรีบวิ่งลงเรือนอย่างรีบร้อน

ขณะเจ้าลออศรีส่งเสียงหวีดๆ สูงออกมา แผ่วๆ ขาดๆ จนเอื้อมมาลัยนั่งทรุดลงเพราะไม่รู้จักทำอย่างไร

“เจ้าไอดารา! เจ้าไอดารา! เจ้าข้า” บ่าวคนนั้นวิ่งอย่างเหนื่อยหอบมาถึงเรือนบูรณเวช นางตะโกนลั่นจนไอดาราที่กำลังสอนหมอยาอยู่เหวี่ยงไปตามต้นเสียง นางเห็นบ่าวคั่นหน้าคั่นตานั่งพับเพียบลง เสียงเหนื่อยหอบขาดเป็นห้วง นางยกมือขึ้นไหว้สีก้นแวตาวิตกกังวลราวกับเกิดเรื่องร้ายแรง

“เจ้าไอดารา เจ้าลออศรีประจวบหน้าก เขิญเสด็จไปเรือนเจ้าลออศรีเจ้าข้า” บ่าวหน้าตาดีนน้ำเสียงขาดเป็นห้วง ระคนเสียงหายใจถี่

“เจ้าลออศรี!?” ไอดาราเอ่ยอย่างประหลาดใจก่อนจะหันไปบอกลูกศิษย์ทั้งหลาย

“วันนี้พอแค่นี้ก่อนหนา กูต้องรีบไปดูคนป่วยที่เรือน” นางคว่ำล่วมยาและรีบลุกเดินออกไปทันที

“เจ้าไอดารา หากนั้งเสด็จไป มิทันกาลแนเจ้าข้า” บ่าวผู้นั้นบอก

“วิ่งไปเถิดเจ้าข้า” บ่าวหญิงร้องขอ

ไอดารามองใจ นางถกผ้าถุงขึ้น เอาส่วนหนึ่งเหน็บเอวไว้ให้วิ่งได้สะดวกแล้ว
วิ่งตามบ่าวผู้นั้นไปยังเรือนเจ้าลออศรีที่อยู่ไม่ห่างกันนัก นางขึ้นเห็นไอดารา
วิ่งลงเรือนบุราณเวช นางจึงวิ่งตามไปด้วย

“เกิดอะไรขึ้น เจ้าลออศรีป่วยกะทันหันฤฯ มึงจึงเร่งกูเยี่ยงนี้” ไอดารากาม
พลางวิ่งพลาง

“ส้าลักอาหารเจ้าข้า เจ้าลออศรีนั่งเสวยอยู่ดีๆ จู่ๆ ก็ร้องเรียกชื่อแมวของ
ท่าน ‘เมฆา มณีเมฆ’ เสียสิ้นเรือน จากนั้นก็ยกมือขึ้นปิดป้องแลถีบโตกจน
กระเด็น แล้วอาหารติดคอเจ้าข้า” บ่าวหญิงนั้นเล่าอย่างเหนื่อยหอบ น้ำเสียง
ขาดเป็นห่วงๆ เพราะวิ่งไปเรือนบุราณเวชและกลับเรือนเจ้าลออศรีโดยไม่ได้
พักให้หายเหนื่อย

ชื่อ ‘เมฆา’ และ ‘มณีเมฆ’ ทำให้ไอดาราวิ่งไป หวนคิดถึงเจ้าตัวน้อยทั้งสองที่
จากนางไปหลายเดือนแล้ว เพียงชื่อก็สะกิดน้ำตาเริ่มขึ้นมา นางกะพริบตาถี่ๆ
ให้น้ำตาจางหายไป ตลอดเวลาที่ผ่านมานางยังคงคิดถึงมัน

ยามเช้านางตื่นมาดักบาตรและกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้พวกมันทุกวัน ยาม
ค่ำนางสวดมนต์และตั้งจิตอุทิศส่วนกุศลให้พวกมันทุกคืน และไม่ว่าจะทำบุญ
ใด นางจะอุทิศส่วนกุศลให้พวกมันเสมอ หวังให้พวกมันไปอยู่ในภพภูมิที่ดี

“ส้าลักฤฯ”

“เจ้าข้า”

เวอร์ลีส!!! เป็นอะไรไม่เป็น มาเป็นอาหารติดคอ^[1]

ไอตารานิกและทบทวนความรู้ในใจ

ช่วง 0-4 นาที เป็นภาวะวิกฤตเริ่มแรก ผู้ป่วยยังคงมีสติและพยายามไออย่างรุนแรงเพื่อขับสิ่งแปลกปลอมออก หากได้รับความช่วยเหลืออย่างถูกวิธีในเวลานี้ จะปลอดภัยแน่นอน แต่เจ้าลออศรีผ่านช่วงเวลานี้ไปแล้วอย่างไม่ต้องสงสัย เพราะช่วงสีนาทีแรกนี้ เอื่อยมาลัยและบ่าวทั้งเรือนต้องสติแตกกว่าจะตั้งสติได้และส่งคนมาตามนางไปรักษา

ช่วง 4-6 นาทีต่อมา จะเริ่มเกิดความเสียหายต่อสมองที่เริ่มขาดออกซิเจนอย่างรุนแรง (Hypoxia) ผู้ป่วยจะเริ่มหมดสติ และอาจเกิดความเสียหายต่อเซลล์สมองแบบไม่สามารถย้อนกลับได้ ไอตาราแน่ใจว่าเจ้าลออศรีผ่านช่วงนี้ไปแล้วเช่นกัน เพราะระยะทางจากเรือนเจ้าลออศรีมาถึงเรือนบุราณเวชมีระยะทางราว 13 เส้น (1 เส้น = 40 เมตร) กว่าบ่าวคนนี้จะวิ่งมาถึงเรือนบุราณเวชก็ไม่ต่ำกว่า 3-4 นาที

ช่วง 6-10 นาทีต่อมา ความเสียหายต่อสมองมีแนวโน้มที่จะรุนแรงและถาวร ไอตาราคาดการณ์ว่าเวลานี้เจ้าลออศรีต้องอยู่ในช่วงนี้ ที่สำคัญคือกว่าจะวิ่งไปถึงเรือนเจ้าลออศรี ก็เกือบจะเวลา 10 นาทีแล้วหรืออาจจะเลย 10 นาทีไป

แล้วก็ได้เช่นกัน หากพ้นจากสิบนาที่นี้ เจ้าลออศรีมีโอกาสตายมากกว่ารอด นางจะช่วยเจ้าลออศรีทันหรือไม่ก็ไม่รู้เหมือนกัน

คิดได้แล้ว สองมือของไอดาราจึงถลกฝ่ามือให้สูงขึ้นอีกหน่อยจนเห็นปลีของสองเท้าออกแรงวิ่งให้เร็วกว่าเดิม นางได้แต่หวังว่าจะไปทันช่วยเจ้าลออศรี แม้นางจะไม่ชอบเจ้าลออศรีนัก แต่อย่างไรเสียหน้าที่ของหมอคือช่วยชีวิตคน

ไอดารายืนหอบเหนื่อยที่เชิงบันไดเรือนเจ้าลออศรี แม่ปากตินางจะวิ่งออกกำลังกายทุกวัน แต่เป็นวิ่งเหยาๆ ไปเรื่อยๆ ไม่ใช่เหมือนวิ่งแข่งร้อยเมตร เช่นนี้ ยังไม่ทันหายเหนื่อยดีไอดาราถอดรองเท้าแล้วรีบขึ้นบันไดอย่างรวดเร็ว

พ้นบันไดถึงชานเรือน ไอดาราเห็นเจ้าศรีปทุมมาสีหน้าไม่สู้ดียืนนิ่งไม่ห่างจากร่างเจ้าลออศรี บ่าวสองคนพยายามประคองร่างของนางไว้ ส่วนเอี้ยมมาลัยร้องให้พุ่มพ่าย ไอดาราเดินปรีเข้าไปยังร่างที่ใบหน้าเริ่มแดงคล้ำ ดวงตาเบิกโพลงอย่างหวาดกลัว เสียงแตกๆ เล็ดลอดออกมาดังพยายามร้องขอความช่วยเหลือ

ยอดมะพร้าวอ่อนขึ้นใหญ่อุดหลอดลมอย่างสมบูรณ์จนนางไม่สามารถหายใจได้เต็มที่ ร่างเจ้าลออศรีเกร็ง คอแข็ง มือหงิก แขนขาซีดตรงเหยียด ทั้งยังกระตุกตลอดเวลา เจ้าลออศรีไม่ตอบสนองต่อสิ่งรอบข้าง เรียกได้ว่าเป็น

อาการขั้นสุดท้ายของการขาดอากาศหายใจ และก็ชัดเจนว่าเวลาก็เกิน 10 นาทีแล้ว

ไอดารารู้สึกเห็นอาการของนางแล้ว พลันมองเห็นภาพแมวเมฆาและเมฆีเมฆดิน ทุรนทุรายอย่างทรมาณก่อนจะขาดใจตาย ภาพนั้นซ้อนทับภาพของเจ้าลออศรี จนไอดารารู้สึกว่าเหมือนอาการก่อนพวกมันจะสิ้นใจอย่างไม่ผิดเพี้ยน เหมือนกันจนไอดาราขนลุกชันด้วยความกลัว!

นางรีบก้าวเข้าไปหาเจ้าลออศรี แล้วจับชีพจร เพียงแค่แตะก็ถอนหายใจออกมา ชีพจรแผ่วเบาจนเกือบเหมือนว่าวสายป่านขาด ทั้งร่างกายโดยเฉพาะริมฝีปาก ปลายเล็บและไตดวงตาเริ่มปรากฏสีม่วงคล้ำ รวากับว่าอีกไม่นานเจ้าลออศรีต้องสิ้นใจ

นางรีบประคองเจ้าลออศรีให้นอนราบกับพื้นเรียบเพื่อเตรียมกดหน้าอก (Chest Compressions) หรือการรัดกระดูกที่หน้าอก (Chest Thrusts) แล้วจึงเอียงศีรษะและเช็ดคางของเจ้าลออศรีขึ้นเล็กน้อย เพื่อเปิดทางเดินหายใจ (Head-Tilt, Chin-Lift) หากในเวลานั้น สายตาของไอดาราพลันเหลือบเห็นร่างเงาจางๆ ของแมวเมฆาและแมวเมฆีเมฆที่ยืนอยู่ด้านหลังศีรษะของเจ้าลออศรี!

ไอดารารู้สึกอย่างตกใจ นางเพ่งแล้วเพ่งอีกก็ยังเห็นชัดถนัดตา

แม่เจ้า ลูกมาทางไหนซดใช้ มันทวงยาพิษลูกแมวมณีเมฆ

เสียงเด็กผู้ชายอายุราวห้าปีดังขึ้นข้างหูของนาง ไอดาราแน่ใจว่านี่เป็นเสียงของแมวมะสา เสียงนั้นทำไอดาราน้ำตาซึม

ขอบคุณแม่มากหนาที่ทำบุญให้ลูกเสมอ ลูกแลเมฆาจักคอยปกป้องแม่หนา

เสียงเด็กผู้หญิงวัยเดียวกันดังขึ้น มีเพียงไอดาราที่ได้ยินและรู้ว่าเป็นแมวมณี เมฆกำลังบอกนาง

ยกโทษให้นาง อภัยให้นางได้ๆไม่ อย่าจองเวรเลยหนาลูก

ไอดาราขอร้องออกไปในใจ นางมองเห็นแมวมะสาและแมวมณีเมฆยืนนิ่ง ครูหนึ่งทั้งคู่หันไปมองหน้าก่อนจะส่ายหน้าให้กัน

ตอนมันฆ่าลูก มันฆ่าเพราะความริษยา อยากได้ใคร่มี มันมิได้เวทนาสงสาร
ลูกเล่น้องที่เป็นเพียงแมวแลมิได้รู้เรื่องอะไรด้วย ฉะนั้น นี่เป็นโทษที่มันต้อง
รับ กฎแห่งกรรมมิเคยปราณีผู้ใด แม้ก็ทราบดี

เสียงของแมวเมฆาดังขึ้นในใจ ไอดาราพูดไม่ออก นางเข้าใจเช่นกัน

สิ้นสุดคำพูดของแมวเมฆา นางก็เห็นเจ้าลออศรีชักกระดูกกรนแรงอีกครั้ง
นัยน์ตาเหลือกขาว และแน่นิ่งไปอย่างรวดเร็วพร้อมส่งเสียง “อ้อก” เบาๆ
แผ่วขาดังคนไร้เรี่ยวแรง ดังนางพยายามรวบรวมสมาธิใจสุดท้าวให้ได้
มากที่สุด

ไอดาราตะลึงงัน เพียงครู่นางได้สติ รีบยื่นนิ้วไปอังใต้จมูกก็พบว่าเจ้าลออศรี
ไม่หายใจแล้ว ครั้นทาบทมือลงตรงบริเวณหัวใจก็พบว่ากำลังเต้นแผ่วเบาและ
อ่อนแรงจนแทบนิ่งสนิท ครั้นยื่นมือไปจับชีพจรก็ไร้การเต้นอีกต่อไป นาง
ต้องถอนหายใจออกมา

“กูช่วยมิทัน เจ้าแม่ของมึงตายแล้ว เอื่อยมาลัย” นางบอกไปตามตรง

เอื่อยมาลัยร้องไห้โฮ พลังหวีดลั่น “ไม่จริง!” นางร้องซ้ำๆ พลังทุบที่ร่าง
มารดาอย่างแรง “เจ้าแม่ต้องพิน เจ้าแม่ต้องพิน”

นางพุ่มพ่ายพลันหันไปหาไอดารา “มึงช่วยแม่กูด้วย ให้ทำอะไรกูก็ยอม”

ไอดารายืนถอนหายใจ นางนึกประมาณแต่แรกแล้วว่าอาจช่วยไม่ทัน เพราะกว่าจะถึงเรือนก็ผ่านเกินสิบนาทีก่อนแล้ว ต่อให้แมวมะสาและแมวมณีเมฆยอมอมกัณฑ์ให้ เจ้าลออศรีก็ไม่มีพันธุ์อันตรายอยู่ดี แต่คิดอีกที เจ้าลออศรีตายไปเช่นนี้ก็ดีแล้ว เพราะหากรอดมาได้ นางจะกลายเป็นผู้ป่วยติดเตียง ดูจะทรมาณยิ่งกว่าตายเสียอีก

“เจ้าป้าช่วยเจ้าแม่ด้วยเจ้าข้า เจ้าป้าช่วยเจ้าแม่...” เอื่อยมาลัยยกอดศพเจ้าลออศรีแล้วร้องขอ

ส่วนเจ้าศรีปทุมมามองเอื่อยมาลัยอย่างสงสารแต่ก็รู้ว่าช่วยอะไรไม่ได้แล้ว นางหันไปสั่งบ่าว

“อี่แจ่ม มึงไปที่วัดเจ้าพระนางเชิง นิมนต์เจ้ากฐีรูปเพื่อสวดให้เจ้าลออศรีแจ้งเจ้ากฐีว่าจักสวดเจ็ดคืนแลจักถวายเพลิงในวันถัดไป” เจ้าศรีปทุมมาสั่งบ่าวคนสนิท

เอื่อยมาลัยที่เห็นเจ้าศรีปทุมมามีสนใจตน นางก็หันกลับไปหาศพมารดาแล้วรำไห่ไม่หยุด

“เจ้าข้า”

“อี่ขึ้น มึงไปเตรียมผ้าบังสุกุลยี่สิบแปดผืนสำหรับถวายเจ้ากฐีรูปในเจ็ดคืน”

“เจ้าข้า”

เชิงอรรถ

[1] คนเราสามารถเสียชีวิตได้ภายในเวลาประมาณ 4-6 นาที หลังจากที่ได้รับอาหารลงปอดติดและอุดกั้นหลอดลมอย่างสมบูรณ์

การที่อาหารลงปอดติดในหลอดลม (Trachea) และอุดกั้นทางเดินหายใจ (Choking) จะทำให้ร่างกายไม่สามารถรับออกซิเจนได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออวัยวะที่สำคัญที่สุดอย่างสมองในทันที

ช่วง 0-4 นาที เป็นภาวะวิกฤตเริ่มแรก ผู้ป่วยยังคงมีสติและพยายามไออย่างรุนแรงเพื่อขับสิ่งแปลกปลอมออก หากได้รับความช่วยเหลืออย่างถูกต้องวิธีในเวลานี้ จะปลอดภัยโดยสมบูรณ์

ช่วง 4-6 นาที เริ่มเกิดความเสียหายต่อสมอง สมองเริ่มขาดออกซิเจนอย่างรุนแรง (Hypoxia) ผู้ป่วยจะเริ่มหมดสติ และอาจเกิดความเสียหายต่อเซลล์สมองแบบไม่สามารถย้อนกลับได้

ช่วง 6-10 นาที ความเสียหายต่อสมองมีแนวโน้มที่จะรุนแรงและถาวรมาก

หลัง 10 นาที จะเสียชีวิต หากไม่ได้รับการแก้ไขโดยทันทีว่ที่ หัวใจจะหยุดเต้นตามมาและเสียชีวิตในที่สุด

ดังนั้น ช่วงเวลา 4-6 นาที เป็นค่าเฉลี่ยที่ใช้ในการประเมินภาวะฉุกเฉิน แต่เวลาจริงอาจแตกต่างกันไปซึ่งขึ้นอยู่กับ

ระดับการอุดตัน: หากเป็นการอุดตันแบบสมบูรณ์ (Total Blockage) เวลาจะสั้นกว่าการอุดตันเพียงบางส่วน

สุขภาพปอดเดิม: ผู้ที่มีโรคประจำตัวเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจหรือหัวใจอยู่แล้ว จะเข้าสู่ภาวะวิกฤตได้เร็วกว่า

ขนาดร่างกาย: ปริมาณออกซิเจนสำรองในร่างกายมีผลต่อระยะเวลา

การช่วยเหลืออย่างรวดเร็วเป็นวิธีเดียวที่จะช่วยชีวิตผู้ป่วยได้ หากพบผู้ที่สำลักอาหารและไม่สามารถหายใจหรือไอได้ ควรใช้วิธีรัดกระแทกท้อง (Heimlich Maneuver) ทันที และให้ผู้อื่นโทรแจ้งหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน 1669

ในสถานการณ์ที่ผู้ป่วยหมดสติและสงสัยว่ามีสิ่งแปลกปลอมอุดกั้นทางเดินหายใจแต่ยังมีชีพจรเต้นอยู่ จะไม่แนะนำให้ทำ Heimlich Maneuver (รัดกระแทกท้อง) ในขณะที่ผู้ป่วยยืนอยู่ แต่จะปฐมพยาบาลในลักษณะที่คล้ายกับการช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR) เพื่อผลักดันสิ่งแปลกปลอมออก

ขั้นตอนที่ถูกต้องคือการกดหน้าอก (Chest Compressions) หรือการรัดกระดูกที่หน้าอก (Chest Thrusts) ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้หลักการเดียวกับ Heimlich ในผู้ป่วยนอนราบ

ขั้นตอนที่ 1 จัดท่าและประเมิน (เรียกหน่วยพยาบาลฉุกเฉิน)

จับนอนราบ: ประคองผู้ป่วยให้นอนหงายราบบนพื้นผิวที่แข็งและเรียบ

เปิดทางเดินหายใจ: เอียงศีรษะและเชิดคางขึ้นเล็กน้อย เพื่อเปิดทางเดินหายใจ (Head-Tilt, Chin-Lift)

ตรวจปาก: ใช้ไฟส่องดูในช่องปาก หากมองเห็นชิ้นอาหารอย่างชัดเจน ให้ใช้นิ้ว (อาจใช้ผ้าหรือชายเสื้อหุ้มเพื่อความปลอดภัย) กวาดหรือล้วงออกอย่างระมัดระวัง (ห้ามล้วงแบบส้อมสี่ยุ่มห้ถ้ามองไม่เห็น)

ขั้นตอนที่ 2 กดกระแทกหน้าอก (Chest Compressions/Thrusts)

เนื่องจากผู้ป่วยหมดสติแม้หัวใจจะยังเต้นอยู่ แต่การกดหน้าอกเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการสร้างแรงดันภายในปอดเพื่อดันสิ่งแปลกปลอมออก

ให้วางสันมือข้างหนึ่งไว้ตรงกึ่งกลางกระดูกหน้าอก (ครึ่งล่างของกระดูกอก) ระดับเดียวกับหัวนม แล้ววางมืออีกข้างทับประสานกันไว้ ออกแรงกดลงไปทีหน้าอกอย่างรวดเร็วและแรง 5 ครั้ง ความลึกของการกดควรอยู่ที่ประมาณ 5-6 เซนติเมตร (สำหรับผู้ใหญ่) เพื่อสร้างแรงดันในทรวงอก ต้องใช้แรงกดอย่างหนักและเร็ว เพื่อให้เกิดเสียง ‘พรวด’ หรือ ‘แคร์ก’ เมื่อเศษอาหารหลุดออกมา

จุดประสงค์ของการกดคือการบีบอัดปอดให้เกิดการไอเทียม (Artificial Cough) เพื่อดันอาหารที่ติดอยู่ออกมา

ขั้นตอนที่ 3 ช่วยหายใจสลับกับการกดหน้าอก เนื่องจากผู้ป่วยขาดอากาศมานานจำเป็นต้องให้ออกซิเจน

หลังจากกดหน้าอก 5 ครั้ง ให้เป่าปากช่วยหายใจ (Mouth-to-Mouth Resuscitation) 1-2 ครั้ง จากนั้นกดหน้าอก 5 ครั้ง สลับกับการเป่าปาก 1-2 ครั้ง อย่างต่อเนื่อง จนกว่าชิ้นอาหารจะหลุดออกจากปากหรือคอ ผู้ป่วยเริ่มไอหรือหายใจได้เอง เศษอาหารจะหลุดออกมาพร้อมกับเสมหะหรือของเหลวจากการสำลัก

ทันทีที่อาหารหลุดออก ผู้ป่วยจะเริ่มหายใจได้และมีอาการสับสนรุนแรง

การขาดออกซิเจนเข้าสู่สมองนานเกิน 4-6 นาที จะเริ่มทำให้เซลล์สมองเสียหาย ดังนั้น 10 นาทีจึงถือเป็นภาวะ สมองขาดออกซิเจนรุนแรง (Severe Cerebral Hypoxia)

1. ผลกระทบต่อระบบประสาท (สมอง) นี่คือการกระทบที่ร้ายแรงและน่าจะเป็นอาการที่เด่นชัดที่สุด:

ภาวะสับสนเฉียบพลันและอ่อนแรง (Acute Confusion and Weakness): ผู้ป่วยจะยังคงอยู่ในภาวะสับสนอย่างรุนแรง ไม่รับรู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ไม่สามารถพูดเป็นประโยคได้ หรืออาจมีอาการเพ้อ

การสูญเสียความทรงจำชั่วคราว/ถาวร (Amnesia): อาจเกิดการสูญเสียความทรงจำเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หรือความทรงจำระยะสั้นเสียหายถาวร

สูญเสียการควบคุมการเคลื่อนไหว (Motor Deficits): อาจมีอาการอัมพาตชั่วคราว (Paresis) หรือถาวรที่แขนขาข้างใดข้างหนึ่งหรือมีอาการกล้ามเนื้อกระตุก (Myoclonus) และสั่น (Tremors) ทั่วร่างกาย

2. ผลกระทบต่อทางเดินหายใจและระบบหัวใจ

กล่องเสียงบวมอย่างรุนแรง (Laryngeal Edema): การพยายามหายใจและสำลักอย่างรุนแรงจะทำให้กล่องเสียงและหลอดลมบวมแดง ทำให้มีอาการหายใจเสียงดังหวีดเป็นเวลานาน

เจ็บปวดรุนแรงบริเวณคอและหน้าอก: การเกร็งตัวอย่างหนักเพื่อหายใจทำให้กล้ามเนื้อหน้าอกและคอระบมอย่างมาก

เสียงเปลี่ยน (Dysphonia): อาจมีเสียงแหบพร่าหรือเสียงพูดเบามาก เนื่องจากสายเสียงได้รับผลกระทบจากการเกร็งและการพยายามไอ

3. ผลกระทบต่อร่างกายทั่วไป

ใบหน้าและริมฝีปากคล้ำ (Cyanosis): ใบหน้าและริมฝีปากจะยังมีสีม่วงคล้ำหรือซีดเขียวอย่างเห็นได้ชัด

ความอ่อนเพลียหมดแรง (Profound Fatigue): ร่างกายจะอ่อนแอมาก ไม่สามารถลุกเดินหรือช่วยเหลือตัวเองได้ ต้องนอนติดเตียง เนื่องจากร่างกายได้ใช้พลังงานและออกซิเจนสำรองไปจนหมดสิ้น

ภาวะหลังการชัก (Post-ictal State): อาจมีอาการมึนงง ง่วงซึม และปวดศีรษะอย่างรุนแรง

